

Nr 241.

Av herr **Lindberg m. fl.**, *angående viss ändring av bestämmelserna om statsbidrag till driftkostnader vid erkända och enskilda alkoholistanstalter.*

Kungl. Maj:t har i statsverkspropositionen under anslaget Bidrag till erkända och enskilda alkoholistanstalters driftkostnader m. m. (11 huvudtiteln punkt 156) föreslagit oförändrade grunder för driftbidrag till dessa alkoholistanstalter, nämligen garantibidrag med högst nio kronor för dag och vårdplats samt beläggningsbidrag med högst fem kronor för dag och vårdad person.

Socialstyrelsen har i sitt förslag till Kungl. Maj:t rörande anslagsäskanden för budgetåret 1954/55 föreslagit, att erkända och enskilda statsunderstödda alkoholistanstalter skulle erhålla garantibidrag med högst tolv kronor samt beläggningsbidrag med högst sju kronor. Såsom motivering härför har styrelsen anfört bl. a., att för budgetåret 1953/54 sju anstalter syntes vara i behov av högsta möjliga såväl garanti- som beläggningsbidrag. För en av anstalterna motsvarade det därigenom beräknade bidraget icke behovet, utan man finge emotse ett driftunderskott på omkring 4 000 kronor. För ytterligare fyra av de nyssnämnda sju anstalterna funnes, trots att maximala statsbidrag beräknades utgå, ingen som helst marginal i staten för oförutsedda utgifter.

Departementschefen har icke ansett sig kunna biträda socialstyrelsens förslag under hänvisning till att de av 1953 års riksdag beslutade stödåtgärderna åt de icke statliga alkoholistanstalterna bl. a. syftade till att förbättra anstalternas ekonomi, varigenom en sänkning av driftkostnaderna skulle bli möjlig. Innan erfarenhet vunnits om vilken inverkan åtgärderna kunde ha haft på anstalternas möjligheter att förbilliga driften, borde någon höjning av garanti- och beläggningsbidragens maximibelopp icke ske.

De erkända och enskilda statsunderstödda alkoholistanstalterna ha under en följd av år på grund av otillräckliga ekonomiska resurser icke kunnat hålla en standard, som anses förenlig med nutida svensk socialvård. Det synes vara mycket angeläget, att samtidigt med att åtgärder för förbättring och utökning av den öppna nykterhetsvården vidtagas, även

den slutna vården upprustas på det sätt, som 1946 års alkoholistvårdsutredning föreslagit. Vi hänvisa i detta avseende till den motivering, som anförts i den väckta motionen om inrättande av en överläkartjänst vid statens alkoholistanstalt Venngarn. För att förutsättningar skola skapas för den erforderliga förbättringen av vården vid alkoholistanstalterna synes den höjning av grunderna för driftbidragen, som socialstyrelsen föreslagit, vara nödvändig.

Utöver denna allmänna motivering för ökade driftbidrag vilja vi framhålla några speciella omständigheter, som fått aktualitet under den senaste tiden. Den dåliga ekonomien har bl. a. medfört, att personalen vid flera anstalter är så fåtalig, att vissa arbetsuppgifter blivit eftersatta. Detta gäller inte minst den för ett gynnsamt vårdresultat så betydelsefulla kontakten mellan intagna och personal. Man kan inte heller med tillgänglig personal tillfredsställande fullgöra nödiga hjälpåtgärder för de intagna vid försökspermission och utskrivning, såsom anskaffande av bostad och arbete. Under sådana förhållanden möta stundom svårigheter för tillgodoseende av personalens berättigade krav på fritid. Den fackliga organisation, där större delen av personalen är organiserad, har nyligen hemställt hos De erkända alkoholistanstalternas centralorganisation att personalen vid anstalterna måtte på erforderligt sätt utökas. Med nuvarande driftbidrag kan detta berättigade krav icke tillmötesgå.

Tio av de sjutton statsunderstödda erkända och enskilda alkoholistanstalterna äro belägna i kommuner, vilka från och med den 1 januari 1954 uppflyttats i högre ortsgrupp. Personalens löner utgå, enligt gällande avtal, i överensstämmelse med statens löneplan, varför den nya ortsgrupperingen medför en ofrånkomlig utgiftsstegring för anstalterna. Åsbrohemmet, som har det största antalet platser, räknar med att den nya dyrortsgrupperingen ökar lönekontot vid denna anstalt med cirka 23 000 kronor. Då beträffande åtskilliga anstalter redan nu marginal saknas för oförutsedda utgifter, torde man, då man nu något säkrare kan bedöma driftutfallet under innevarande budgetår, med nuvarande bidragsmaximering få räkna med att åtminstone fyra anstalter komma att utvisa driftförluster.

Enligt vår mening komma de av 1953 års riksdag beslutade stödåtgärderna icke att i någon avsevärd mån minska anstalternas utgifter för den löpande driften. Anstalterna fingo genom dessa åtgärder dels ersättning för sina driftförluster under tidigare år, dels hjälp att avlasta vissa tyngande skulder, dels viss materiell upprustning. I regel drivas anstalterna av för ändamålet bildade stiftelser, vilka sakna möjlighet att tillskjuta kapital till driften och som följaktligen för sin verksamhet helt äro beroende av statsmedel. Det synes icke rimligt att bibehålla sådan bidragsmaximering, att man måste räkna med, att flera anstalter komma att lida driftförluster, vilka statsverket förr eller senare måste täcka. De åtgärder för en ekonomisk sanering, om vilka beslut fattades vid 1953 års

riksdag, synas böra fullföljas genom beslut om sådana driftbidrag, att en ny ekonomisk neddragning om möjligt förebygges.

På grund av vad som anförts, tillåta vi oss föreslå,

att riksdagen måtte besluta sådan ändring av bestämmelserna om statsbidrag till driftkostnader vid erkända och enskilda statsunderstödda alkoholistanstalter, att bidrag må utgå till dessa anstalter med garantibidrag av högst tolv kronor för dag och vårdplats samt därutöver beläggningsbidrag av högst sju kronor för dag och vårdad person.

Stockholm den 27 januari 1954.

Carl Lindberg.

Märta Öberg.

Einar Johansson.

Einar Rimmerfors.

Gunnar Engkvist.